

**ODGOVORI EUROPSKE KOMISIJE NA TEMATSKO IZVJEŠĆE EUROPSKOG
REVIZORSKOG SUDA
„POTPORA EU-A ZA BIORAZNOLIKOST I KLIMATSKE PROMJENE U ŠUMAMA EU-
A: POZITIVNI, ALI OGRANIČENI REZULTATI”**

SAŽETAK

Zajednički odgovor Komisije na točke od I. do IV.

Kako je najavljeno u Komunikaciji o europskom zelenom planu, Komisija donijela je novu strategiju EU-a za šume do 2030.¹ kojom će obuhvatiti cijeli šumski ciklus i promicati brojne usluge šuma. Nadovezujući se na strategiju EU-a za bioraznolikost do 2030., strategijom EU-a za šume utvrđuju se vizija i konkretne mjere za poboljšanje kvalitete i kvantitete šuma EU-a te za jačanje zaštite, obnove i otpornosti šuma EU-a, kao i za jačanje doprinosa šumarskog sektora novom modelu rasta u skladu s europskim zelenim planom.

Glavni cilj strategije je osigurati rast, zdravlje, raznolikost i otpornost šuma EU-a, što znatno doprinosi našim ojačanim ambicijama u području bioraznolikosti i klime, osigurava egzistenciju i pruža podršku održivom šumskom biogospodarstvu. U okviru strategije predložit će se aktivnosti koje će osigurati očuvanje i održivo upravljanje šumama EU-a, među ostalim jačanjem praćenja šuma i strateškog planiranja u području šuma. Njome se isto tako predviđaju mjere kojima će se izbjeći ili korigirati neodržive prakse i traži se prava ravnoteža i sinergije između potrebe za povećanjem napora za zaštitu, obnovu i prilagodbu šuma radi postizanja klimatskih ciljeva i ciljeva bioraznolikosti EU-a s jedne strane te različitih socioekonomskih interesa povezanih sa šumama s druge strane.

IV.

a) U Strategiji za bioraznolikost do 2030.², donesenoj u svibnju 2020., već se pojavljuje pitanje gubitka bioraznolikosti u EU-u, među ostalim i u njegovim šumama. Neke ključne obveze iz Strategije za bioraznolikost, koje se odnose i na šume, jesu sljedeće: povećanje zakonski zaštićenog područja na 30 % kopnenog područja EU-a; stroga zaštita 10 % kopnenog područja EU-a, uključujući sve preostale prašume i stare šume EU-a; djelotvorno upravljanje svim zaštićenim područjima; razvijanje smjernica o pošumljavanju koje pogoduje bioraznolikosti i o praksama „šumarstva u skladu s prirodom”; prijedlog pravno obvezujućih ciljeva EU-a za obnovu prirode u 2021. i intenzivnija provedba i primjena zakonodavstva EU-a o okolišu.

b) Članak o obvezama izvješćivanja ne obuhvaća kvalitetu provjera. Države članice na temelju toga odbile su prijedlog Komisije za uključivanje tog elementa u godišnji postupak izvješćivanja.

Iako daljinsko istraživanje može biti troškovno učinkovito i korisno u određenim slučajevima (primjerice, u slučajevima povrede zakonodavstva o prirodi zbog sječe u zaštićenim područjima), ono općenito nije dovoljan alat za osiguravanje provedbe Uredbe EU-a o drvu (EUTR). Činjenica da je šuma iskrčena malo govori o zakonitosti takve radnje. Ipak, Komisija će promicati proširenu upotrebu geoprostornih obavještajnih podataka, uključujući daljinsko istraživanje, da bi nadležna tijela država članica osigurala bolju provedbu primjenjivog nacionalnog zakonodavstva koje se odnosi na šumarske djelatnosti i sječu.

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Nova strategija EU-a za šume do 2030.” COM(2021) 572 final

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. Vraćanje prirode u naše živote”, COM/2020/380 final.

Uredba o drvu nije jedini instrument relevantan u smislu nezakonite sječe u EU-u. Nezakonita sječa može biti protivna pravilima iz direktiva o pticama i staništima te prouzročiti obveze za saniranje štete prema Direktivi o odgovornosti za okoliš. Kad je riječ o upotrebi daljinskog istraživanja u svrhu praćenja, Komisija ima nekoliko komentara.

Prvo, praćenje, uključujući praćenje sukladnosti, dio je odgovornosti država članica u skladu sa spomenutom pravnom stečevinom.

Drugo, kad je riječ o praćenju sukladnosti, daljinsko istraživanje treba smatrati jednim izvorom geoprostornih obavještajnih informacija koje bi se trebale sagledati kao dio nužnog šireg kompleta intervencija (zajedničko osiguravanje usklađenosti) radi suzbijanja nezakonite sječe.

Treće, EU podupire države članice u upotrebi daljinskog istraživanja i geoprostornih obavještajnih podataka putem programa okvirnog partnerstva za poticanje prihvaćenosti među korisnicima Copernicus, koji je posvećen uvođenju nacionalnih informacijskih platformi o šumama i upotrebi geoprostornih obavještajnih podataka za suzbijanje nezakonite sječe u šumama (kaznena djela protiv šuma).

Četvrto, Komisija podupire države članice u aktivnostima u području osiguravanja usklađenosti, među ostalim i kroz razvoj dokumentacije o smjernicama kojima se pojašnjavaju geoprostorni obavještajni podaci: vidjeti Priručnik o osiguravanju usklađenosti u ruralnim područjima i s njim povezani sažetak: [Osiguravanje usklađenosti s propisima o okolišu u ruralnim područjima – Ured za publikacije Europske unije \(europa.eu\)](#); [Osiguravanje usklađenosti s propisima o okolišu u ruralnim područjima – Ured za publikacije Europske unije \(europa.eu\)](#) (sažetak) i Smjernice za borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša i povezanih povreda. Smjernice za borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša, [Circabc \(europa.eu\)](#).

Naposljetku, i sama Komisija kao čuvarica Ugovorâ ima izvršnu ulogu osigurati da države članice ispunjavaju relevantne obveze, primjerice u okviru Direktive o staništima, i u tom kontekstu upotrebljava različite istražne alate, uključujući geoprostorne obavještajne podatke.

c) Komisija bi željela naglasiti da su, u usporedbi s prethodnom strategijom iz 2013., u novoj strategiji EU-a za prilagodbu³ objavljenoj u veljači 2021. sadržane puno snažnije aktivnosti koje podupiru prilagodba šuma, među ostalim i izradom i distribucijom informacija, znanja i praktičnih rješenja.

d) Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) podržava europsku politiku za ruralni razvoj i doprinosi gospodarskoj, okolišnoj i socijalnoj održivosti ruralnih područja. Podrška EPFRR-a mjerama za šumarstvo sastavni je dio postizanja ciljeva politike, a time se prepoznaje i višestruka funkcija šuma.

Novi model ostvarivanja buduće zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) državama članicama dat će više fleksibilnosti i tako im omogućiti da bolje uzmu u obzir lokalne uvjete i potrebe. Osim zahtjeva da ulaganja u pošumljavanje trebaju biti u skladu s klimatskim i okolišnim ciljevima prema smjernicama konferencije Forest Europe, podrška sektoru šumarstva treba se temeljiti na planu gospodarenja šumama ili ekvivalentnom instrumentu.

U sklopu sljedećeg okvira za praćenje i evaluaciju uspješnosti korisne informacije o mjerama za šumarstvo dostavljat će se na godišnjoj bazi. Međutim, samo će se evaluacijom politike moći procijeniti učinci mjera za šumarstvo na bioraznolikost i klimu.

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama”, COM/2021/82 final.

V. Komisija prihvaća ove preporuke.

UVOD

17. Iako se stopa izvršenja za mjere za šumarstvo na kraju 2020. od gotovo 50 % čini relativno niskom, treba imati na umu da je to uobičajena stopa, posebice za projekte ulaganja, koja odražava najveći udio dodijeljene potpore. Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanja održivosti šuma zahtijevaju određeno vrijeme, a završne uplate potpore izvršavaju se na kraju određenog projekta. Stoga se povećanje stope financijskog izvršenja očekuje na kraju provedbe ovog programskog razdoblja. To će biti krajem 2025. zbog prijelaznog razdoblja od dvije godine i pravila N + 3.

Treba napomenuti da su izdaci povezani sa šumarstvom u okviru drugih mjera za ruralni razvoj, kao što su prijenos znanja, savjetodavne usluge, infrastruktura, osnovne ruralne usluge (uključujući planove za gospodarenje šumama mreže Natura 2000) i mjere za suradnju navedeni u godišnjim izvješćima o provedbi za svaki program ruralnog razvoja, iako su neki od njih navedeni zajedno sa sličnim aktivnostima u poljoprivrednom sektoru. U svakom slučaju, godišnja izvješća o provedbi sadržavaju zasebno praćenje i izvješćivanje plaćanja naknada za šumska područja u mreži Natura 2000.

OPAŽANJA

Okvir 3. – Primjeri mjera očuvanja koje nisu konkretne

Kad je riječ o Španjolskoj, Komisija je 27. veljače 2015. pokrenula postupak zbog povrede prava i pozvala španjolska nadležna tijela da poduzmu mjere za zaštitu i upravljanje područjima u okviru mreže Natura 2000. Dodatna službena opomena poslana je u srpnju 2020.

Kad je riječ o Poljskoj, Komisija je 9. lipnja 2021. pokrenula postupak zbog povrede prava i pozvala poljska nadležna tijela da poduzmu mjere za zaštitu i upravljanje područjima u okviru mreže Natura 2000⁴.

Okvir 4. – Zaštita starih šuma u Poljskoj

Komisija od **Poljske** traži da provede presudu Suda EU-a u vezi s neispunjavanjem obveza te države na temelju Direktive o staništima ([Direktiva 92/43/EEZ](#)) i Direktive o pticama ([Direktiva 2009/147/EZ](#)) u pogledu zaštite Beloveške šume⁵.

Poljska još nije u potpunosti postupila u skladu s presudom. Što je najvažnije, Poljska nije stavila izvan snage prilog šumskogospodarskom planu za Beloveški šumski okrug, koji je uveden 2016., niti ga je zamijenila mjerama kojima bi se očuvala cjelovitost tog područja te osiguralo očuvanje i zaštita vrsta i staništa. Mjere koje je Poljska predvidjela nisu u skladu ni s direktivama ni s presudom Suda.

33. Prema Uredbi EU-a o drvu (EUTR) pojam „nezakonito posječeno” u smislu drva i proizvoda od drva znači „posječeno u suprotnosti s primjenjivim zakonodavstvom u zemlji sječe u pogledu prava na sječu unutar područja koje je službeno oglašeno u skladu sa zakonom; plaćanja za prava na sječu i drvo, uključujući pristojbe u vezi sa sječom; sječe drva, uključujući zakonodavstvo u području okoliša i šumarstva, među ostalim i ono koje se odnosi na gospodarenje šumama i očuvanje bioraznolikosti, ako je izravno povezano sa sječom; zakonskih prava trećih osoba u vezi s upotrebom i posjedom zemljišta, na koja utječe sječa; trgovine i carine, u mjeri u kojoj se odnose na šumarstvo.

34. Sustav dužne pažnje kako je utvrđen Uredbom EU-a o drvu sastoji se od mjera i postupaka koji osiguravaju pristup svim relevantnim informacijama (korak 1.), postupaka za prikupljanje i analizu

⁴ Lipanjski paket o povredama 2021.: ključne odluke.

⁵ Paket o povredama iz veljače 2021.: ključne odluke.

svih relevantnih informacija i dokumenata (korak 2.) i predviđanja prikladnih i razmjernih mjera i postupaka za svođenje rizika na zanemarivu razinu (korak 3.).

36. Informacije koje Komisija traži temelje se na članku o izvješćivanju (članak 20.) Uredbe. Države članice ustrajale su u tome da se ne uključi obvezno izvješćivanje o dodatnim problemima (primjerice, kvaliteta provjera).

Na temelju dostupnih informacija, kako je definirano u članku o izvješćivanju, Komisija želi ocijeniti usklađenost aktivnosti nadzora država članica, uključujući nacionalna pravila kojima se definiraju nezakonita sječa ili postupci za provjere. Određen broj slučajeva povrede u prošlosti je pokrenut na temelju tih informacija. Kad je to potrebno, Komisija od država članica traži da svoje odgovore potkrijepe popratnim dokumentima koji omogućuju potvrdu točnosti ili cjelovitosti informacija (kao u navedenim slučajevima povrede).

39. Komisija bi željela istaknuti da postoje ograničenja u upotrebi podataka za daljinsko istraživanje za osiguravanje sukladnosti s EUTR-om na razini EU-a. Trenutačno se razvija Komisijina upotreba geoprostornih obavještajnih podataka za procjenu potencijalnih povreda direktiva o staništima i pticama, na temelju podataka iz programa Copernicus i drugih izvora. Komisija će pojačati i nastojanja da s time upozna nadležna tijela država članica i pruži podršku tim tijelima u poboljšanju njihove upotrebe geoprostornih obavještajnih podataka za osiguravanje sukladnosti s relevantnim zakonodavstvom o zaštiti prirode. Program okvirnog partnerstva za poticanje prihvaćenosti među korisnicima Copernicus već pruža podršku uvođenju nacionalnih informacijskih platformi o šumama i upotrebi geoprostornih obavještajnih podataka za suzbijanje nezakonite sječe u šumama (kaznena djela protiv šuma).

43. Direktivom o obnovljivim izvorima energije II (RED II) zajedno s Uredbom o uporabi zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu (Uredba o LULUCF-u) jača se okvir EU-a za održivost za bioenergiju nakon 2020. Direktivom RED II posebice su se proširili kriteriji za održivost EU-a i uštedu stakleničkih plinova te oni sada obuhvaćaju biomasu u području grijanja i energije (uz tekuća biogoriva koja se upotrebljavaju u prometu), a uz to su uvedeni i posebni kriteriji za šumsku biomasu. Usto, Direktivom RED II od država članica zahtijeva se da osmisle vlastite programe potpore kako bi se izbjegla neopravdana narušavanja tržišta sirovina. Novim zakonodavnim prijedlozima Komisije o izmjeni Uredbe o LULUCF-u⁶ i Direktive RED II⁷ dodatno se poboljšava okvir EU-a za održivost za uporabu biomase za energiju. Konkretno, izmjenom Direktive RED II predlaže se daljnje jačanje kriterija održivosti za biomasu i jačanje primjene načela kaskadnog korištenja. Prijedlogom se kriteriji održivosti EU-a primjenjuju na manja postrojenja za proizvodnju toplinske i električne energije i proširuju se područja na kojima nabava šumske biomase nije dopuštena. Predlaže se i da se od država članica zahtijeva da od 31. prosinca 2026. ne dodjeljuju potporu, iako uz neke iznimke, proizvodnji isključivo električne energije iz šumske biomase.

⁶ Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Uredbe (EU) 2018/841 u pogledu područja primjene, pojednostavnjenja pravila o usklađenosti, utvrđivanja ciljeva država članica do 2030. i obvezivanja na zajedničko postizanje klimatske neutralnosti do 2035. u sektoru uporabe zemljišta, šumarstva i poljoprivrede, te Uredbe (EU) 2018/1999 u pogledu poboljšanja praćenja, izvješćivanja, praćenja napretka i preispitivanja, COM(2021) 554 final

⁷ Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora, i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652, COM(2021) 557 final

45. U ažuriranu strategiju za biogospodarstvo (2018.)⁸ uključene su i aktivnosti za dodatno poboljšanje našeg razumijevanja i mjerenja utjecaja i učinka biogospodarstva na ekološka ograničenja. Te aktivnosti temelje se na prethodnom radu Komisije i njezinih savjetodavnih tijela, kao i zajednice za opća istraživanja od prošle strategije (2012.). Primjerice, Zajednički istraživački centar 2013. osnovao je biogospodarski opservatorij radi pružanja podataka i informacija o trenutnom stanju biogospodarstva. On je 2017. integriran u Komisijin Centar znanja za biogospodarstvo, kojim koordinira Zajednički istraživački centar.

46. Komisija bi željela naglasiti da se očekuje da se nedavno donesenim Europskim propisom o klimi⁹ od EU-a i njegovih država članica zahtijeva osiguravanje kontinuiranog napretka u poboljšanju sposobnosti prilagodbe, jačanju otpornosti i smanjenju ranjivosti. Usto, države članice jamče da su njihove politike za prilagodbu usklađene s politikama sektora i da se međusobno podupiru. Već sad sve države članice imaju nacionalne strategije i/ili planove za prilagodbu, a većina njih sadržava ocjene učinaka klimatskih promjena, ranjivosti i rizika za šumarstvo. Komisija je u veljači 2021. objavila novu strategiju EU-a za prilagodbu na razini EU-a, kojom se znatno veća pozornost pridaje šumama i u nju je uključeno više konkretnijih aktivnosti povezanih sa šumama u odnosu na strategiju iz 2013.

50. U skladu sa strategijom EU-a za šume donesenom 2013. planovi gospodarenja šumama ili ekvivalentni instrumenti utemeljeni na načelima održivog gospodarenja šumama ključni su instrumenti za osiguravanje veće količine robe i usluga na uravnotežen način. Planovi gospodarenja šumama u središtu su Strategije EU-a za bioraznolikost do 2020. i EU-ova financiranja ruralnog razvoja. Strategija ih obuhvaća i promiče te potiče njihovu upotrebu.

Zajednički odgovor Komisije na točke 51.–52.

Radna skupina zaključila je da su kriteriji i pokazatelji za održivo gospodarenje šumama vrijedni alati za praćenje trendova, izvješćivanje na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini i ocjenjivanje općeg napretka u smjeru održivog gospodarenja šumama, no da oni sami po sebi nisu dovoljni da osiguraju održivo gospodarenje šumama. Za tu svrhu države članice imaju sustave kojima osiguravaju praktičnu provedbu održivog gospodarenja šumama, uključujući: domaće zakonodavstvo i zahtjeve, participativne postupke, neobvezujuće zakonodavstvo (standarde, smjernice itd.), poticaje i najbolje primjere iz prakse te dobrovoljne mehanizme koji se temelje na tržištu (certifikacija). Kriteriji i pokazatelji stoga su korisni i namijenjeni za procjenu održivog gospodarenja šumama u određenim razmjerima, no ne i na razini upravljačkih jedinica. Novom strategijom EU-a za šume do 2030. nastoje se utvrditi dodatni pokazatelji i pragovi ili rasponi, nadovezujući se na kriterije za održivo gospodarenje šumama s konferencije Forest Europe, za određene aspekte klime i bioraznolikosti koji se odnose na stanja šumskih ekosustava, kao što su zdravlje, bioraznolikost i klimatski ciljevi, te se njome predviđa zakonodavni prijedlog za osiguravanje koordiniranog sustava prikupljanja podataka o praćenju šuma i izvješćivanja o njima u EU-u.

54. U evaluacijskoj studiji mjera za šumarstvo u okviru ruralnog razvoja¹⁰ navodi se da: „planovi za gospodarenje šumama mogu imati važnu ulogu u razvoju održivog gospodarenja šumama na razini krajobrazu, posebice ako su uključeni u teritorijalno planiranje da bi se osigurala obuhvaćenost svih područja održivog gospodarenja šumama”.

⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Održivo biogospodarstvo za Europu: Jačanje veze gospodarstva, društva i okoliša”, COM(2018) 673 final.

⁹ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.);

¹⁰ Evaluacijska studija mjera za šumarstvo u okviru završnog izvješća o ruralnom razvoju, str. 85. Dostupno na <https://op.europa.eu/s/pkOE>

55. Novom strategijom EU-a za šume uzima se u obzir multifunkcionalnost šuma, uključujući njihove socioekonomske i okolišne funkcije te funkcije prilagodbe klimatskim promjenama/ublažavanja klimatskih promjena.

Šumarstvo je sastavni dio politike EU-a za ruralni razvoj i doprinosi postizanju nekih od najvažnijih okolišnih, socijalnih i gospodarskih ciljeva politike. Programima ruralnog razvoja podupiru se gospodarske, klimatske i okolišne funkcije šuma, iako ta tri aspekta možda nemaju jednaku važnost u pojedinačnim mjerama u okviru tih programa.

58. Budućim ZPP-om državama članicama omogućit će se više fleksibilnosti da osmisle svoju potporu, uključujući za šume. Komisija je predložila novi model ostvarivanja u kojem Unija utvrđuje osnovne parametre politike (ciljeve ZPP-a, općenite vrste intervencija, osnovne zahtjeve), a države članice imaju veću odgovornost i izvješćuju kako ostvaruju dogovorene ciljeve i ciljne vrijednosti. Veća supsidijarnost omogućit će da se više uzmu u obzir lokalni uvjeti i potrebe nego takvi ciljevi i ciljne vrijednosti. Države članice bit će zadužene za prilagodbu intervencija ZPP-a kako bi se njima što više pridonijelo ciljevima EU-a.

Potpora sektoru šumarstva trebala bi pridonijeti specifičnim klimatskim i okolišnim ciljevima iz ZPP-a, kao i jačanju gospodarskog i socijalnog razvoja ruralnih područja.

Dok osmišljavaju svoje intervencije, države članice trebat će u obzir uzeti ciljeve europskog zelenog plana i posebne preporuke država članica. Tijekom postupka odobravanja strateških planova ZPP-a Komisija će procijeniti jesu li planovi u skladu s europskim zelenim planom i njegovim strategijama i ciljevima.

Kad je riječ o svim budućim intervencijama planiranima u okviru strateških planova ZPP-a, neke su općenite odredbe uključene u budući pravni okvir radi potpore intervencijama u šumarstvu. Osim zahtjeva da ulaganja u pošumljavanje trebaju biti u skladu s klimatskim i okolišnim ciljevima prema smjernicama konferencije Forest Europe, podrška sektoru šumarstva treba se temeljiti na planu gospodarenja šumama ili ekvivalentnom instrumentu.

61. Prema Uredbi o potpori regionalnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)¹¹ i Komisijinim smjernicama za države članice kriteriji za odabir trebaju se obvezno primijeniti (uz neke iznimke) čak i u slučajevima kad je proračun dostupan za mjeru/poziv na podnošenje prijedloga veći od zahtjeva za financiranjem. Države članice moraju uspostaviti takve učinkovite postupke odabira da bi odabrale najprikladnije aktivnosti koje će pridonijeti ciljevima mjere.

Treba naglasiti da i u slučajevima nedovoljne primjene kriterija za odabir zbog osrednjeg interesa svi uvjeti prihvatljivosti za određene mjere trebaju biti zadovoljeni kao uvjet za dodijeljenu usklađenu potporu.

64. Budućim ZPP-om državama članicama omogućit će se više fleksibilnosti i supsidijarnosti radi pojednostavnjenja pravila za dodjelu potpore. Nadalje, države članice moći će odrediti plaćanja za obveze povezane sa šumama, okolišem i klimom na temelju nastalih troškova i izgubljenog prihoda, uzimajući u obzir ciljano područje u skladu s utvrđenim potrebama i ciljevima.

65. Sustav praćenja nije namijenjen mjerenju učinka mjera, nego praćenju napretka država članica u provedbi mjera u odnosu na postavljene ciljeve.

66. U **tablici 1.** ispravno su navedeni pokazatelji ostvarenja i rezultata relevantni za praćenje doprinosa bioraznolikosti i klimatskim promjenama. Međutim, u **tablicu 1.** nisu uključeni relevantni pokazatelji konteksta, odnosno: **C.29** (šume i ostala šumska područja) u kojem se navode informacije

¹¹ Članak 49. Uredbe (EU) br. 1305/2013 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487.–548.).

o površini šuma i ostalog šumskog područja (ukupno i udio); **C.31** (pokrov tla) u kojem se navode informacije o stvarnoj distribuciji različitih kategorija tla, uključujući šumsko područje; **C.34** (područja Natura 2000) u kojem se navode informacije o područjima zaštićenima u okviru mreže Natura 2000, koja se upotrebljava za poljoprivredu i/ili šumarstvo i **C.38** (zaštićene šume) u kojem se navode informacije o udjelu šuma i ostalih šumskih područja zaštićenih radi očuvanja bioraznolikosti, krajobraza i posebnih prirodnih elemenata.

67. U trenutačnom i budućem sustavu za praćenje i evaluaciju ZPP-a uloga pokazatelja rezultata procijeniti je obuhvaćenost relevantnih mjera i provjeriti provode li države članice te mjere prema planu.

Iako ne postoje pokazatelji učinka povezani sa šumama, sustav za praćenje i evaluaciju sadržava pokazatelje konteksta koji pružaju sveobuhvatnu sliku šumskog područja (uključenog u mrežu Natura 2000).

Zajedno s pokazateljima ostvarenja ti se pokazatelji upotrebljavaju u evaluaciji kojom se u konačnici procjenjuju učinci politike.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

72. Definicije pojmova „zakonito posječeno” i „nezakonito posječeno” iz članka 2. EUTR-a upućuju na primjenjivo nacionalno zakonodavstvo povezano sa sječom u skladu s kojim Komisija nije ovlaštena djelovati (osim u slučajevima kad je to zakonodavstvo povezano sa zakonodavstvom EU-a, kao što je Direktiva o staništima, u skladu s kojom je Komisija ovlaštena djelovati, kao što prikazuje primjer u Okviru 4.). Osim toga, kontrola provedbe obveza iz EUTR-a za subjekte i trgovce u nadležnosti je država članica.

Kad je riječ o obvezama kontrole država članica, Komisija procjenjuje usklađenost na temelju informacija dostavljenih u skladu s člankom 20. EUTR-a. Određen broj slučajeva povrede u prošlosti je pokrenut na temelju tih informacija. Kad je to potrebno, Komisija od država članica traži da svoje odgovore potkrijepe popratnim dokumentima koji omogućuju potvrdu točnosti ili cjelovitosti informacija (kao u navedenim slučajevima povrede).

73. U usporedbi s direktivom RED I, direktivom RED II ojačani su kriteriji održivosti EU-a za bioenergiju, uključujući dodatne mjere zaštite za osiguravanje dobavljanja šumske biomase za energiju na održiv način. Zakonodavnim prijedlogom Komisije za izmjenu Direktive RED II dodatno se jačaju kriteriji održivosti za biomasu, uključujući područja na kojima nabava šumske biomase nije dopuštena, predlaže se šira primjena kriterija održivosti EU-a na manja postrojenja za proizvodnju toplinske i električne energije te se ograničava nacionalna potpora za proizvodnju isključivo električne energije iz šumske biomase.

Prilagodba šuma klimatskim promjenama razmatra se u novoj strategiji EU-a za prilagodbu i u novoj strategiji EU-a za šume do 2030.

74. Planovi gospodarenja šumama ili ekvivalentni instrumenti utemeljeni na načelima održivog gospodarenja šumama ključni su za osiguravanje veće količine robe i usluga na uravnotežen način i u središtu su financiranja ruralnog razvoja EU-a. Komisija smatra da plaćanja mreže Natura 2000 za šume, ulaganja koja poboljšavaju otpornost i okolišnu vrijednost šumskih ekosustava, kao i usluge povezane sa šumama, okolišem i klimom te očuvanje šuma u okviru ruralnog razvoja pridonose bioraznolikosti i otpornosti na klimatske promjene. Međutim, Komisija priznaje da su neke mjere za šumarstvo mogle biti bolje osmišljene.

Iako će se budućim ZPP-om državama članicama omogućiti više fleksibilnosti da osmisle svoju potporu, sve intervencije trebaju se temeljiti na jasnoj logici intervencija i rješavati probleme utvrđenih potreba, uz devet specifičnih ciljeva i međusektorski cilj ZPP-a. Dok osmišljavaju svoje

intervencije, države članice trebale bi uzeti u obzir ciljeve europskog zelenog plana i posebne preporuke Komisije pojedinačnim državama članicama.

Uloga zajedničkog sustava EU-a za praćenje nije mjeriti učinak mjera za šumarstvo ZPP-a. Osim ZPP-a postoji previše čimbenika koji utječu na bioraznolikost šuma i klimatske promjene. Samo se evaluacijama može procijeniti neto učinak mjera ZPP-a.

Preporuka 1. – Poboljšanje doprinosa bioraznolikosti i suočavanje s klimatskim promjenama u šumama

a) Komisija prihvaća ovu preporuku.

U novoj strategiji EU-a za šume do 2030., donesenoj 16. srpnja 2021., predlaže se sveobuhvatan skup mjera za poboljšanje kvalitete i kvantitete šuma EU-a te njihove obnove i otpornosti. Naglašava se potreba za utvrđivanjem dodatnih pokazatelja i pragova ili raspona za održivo gospodarenje šumama; pružaju se savjeti i smjernice za razvoj programa naplate usluga ekosustava; pružaju se smjernice i promiče se razmjene znanja o dobroj praksi u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama i otpornosti na klimatske promjene; iznesen je zakonodavni prijedlog o promatranju, izvješćivanju i prikupljanju podataka o šumama EU-a, uključujući zahtjeve za strateške planove za šume na nacionalnoj/regionalnoj razini.

Nova strategija temelji se na Strategiji za bioraznolikost do 2030., koja je donesena u svibnju 2020., a u kojoj je sadržan detaljan plan djelovanja popraćen indikativnim rasporedom, čiji je cilj poboljšanje primjene mjera za očuvanje šuma, a čime se postiže znatan iskorak u provedbi ove preporuke. Komisija će na raspolaganje staviti kontrolnu ploču koja prikazuje status provedbe različitih aktivnosti prije kraja 2021.¹²

Komisija je te dvije navedene strategije pripremila na temelju sadašnjeg okvira politike i prethodnih evaluacija te informacija dobivenih na otvorenom javnom savjetovanju. Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030. predviđaju se sljedeće aktivnosti relevantne za Komisijinu provedbu ove preporuke:

- prijedlog Komisije o kriterijima i smjernicama za utvrđivanje i proglašavanje dodatnih zaštićenih područja i ekoloških koridora, uključujući definiciju stroge zaštite, i načinima na koji druge djelotvorne mjere za očuvanje pojedinih područja i ekologizacija gradova mogu doprinijeti ciljevima zaštite prirode do 2030.,
- prijedlog obvezujućih ciljeva EU-a za obnovu prirode, uključujući procjenu moguće metodologije na razini EU-a za mapiranje, procjenu i postizanje dobrog stanja ekosustava kako bi se ostvarile prednosti,
- smjernice o odabiru i određivanju prioriteta vrsta i staništa za prioritete aktivnosti kako bi najmanje 30 % vrsta i staništa koji trenutačno nisu u povoljnom statusu bilo u toj kategoriji do 2030. ili barem pokazalo snažan pozitivan trend,
- metodološke smjernice o mapiranju i praćenju obnove i stanja ekosustava i usluga,
- smjernice o pošumljavanju koje pogoduje bioraznolikosti i o praksi „šumarstva u skladu s prirodom”,
- plan djelovanja za sadnju najmanje tri milijarde novih stabala u EU-u do 2030. uz poštovanje svih ekoloških načela objavljen 16. srpnja 2021.

b) Komisija prihvaća ovu preporuku.

Preporuka 2. – Jačanje borbe protiv nezakonite sječe

¹² Kontrolna ploča za praćenje bit će dostupna na internetskoj stranici [Centra znanja za bioraznolikost](#).

a) Komisija prihvaća preporuku. Razmotrit će to u kontekstu nadolazeće zakonodavne inicijative o mjerama za smanjenje rizika od krčenja šuma i degradacije šuma povezanih s proizvodima koji se stavljaju na tržište EU-a.

Komisija preporuku prihvaća, ali ističe da nije u mogućnosti preuzeti konkretne obveze u vezi s mogućim zakonodavnim prijedlozima ni s ishodom zakonodavnih pregovora sa suzakonodavcima.

b) Komisija prihvaća ovu preporuku. Nova strategija EU-a za šume do 2030. uključuje niz mjera usmjerenih na jačanje provedbe i izvršavanja postojeće pravne stečevine EU-a.

Preporuka 3. – Bolja usmjerenost mjera za šumarstvo u okviru ruralnog razvoja na bioraznolikost i klimatske promjene

a) Komisija prihvaća ovu preporuku.

Dok odobrava strateške planove ZPP-a, Komisija će procijeniti jesu li zahtjevi na razini EU-a ispunjeni i jesu li osmišljene intervencije utemeljene na SWOT analizi i procjeni potreba, uzimajući u obzir ciljeve europskog zelenog plana i posebne preporuke Komisije pojedinačnim državama članicama.

Mjere za šumarstvo podržane u okviru EPFRR-a trebale bi biti u skladu s načelima održivog gospodarenja šumama, uzimajući u obzir višestruku funkciju šuma.

U okviru budućeg ZPP-a prihvatljiva su samo ulaganja u pošumljavanje koja su u skladu s klimatskim i okolišnim ciljevima prema načelima održivog gospodarenja šumama, kako je navedeno u paneuropskim smjernicama za pošumljavanje.

Osim toga, potpora sektoru šumarstva mora se temeljiti na planu gospodarenja šumama ili ekvivalentnom instrumentu.

b) Komisija prihvaća ovu preporuku.

Napominje da se procjena učinaka mjera za šumarstvo na bioraznolikost i aktivnosti u području klime može ocijeniti samo evaluacijom.